

**INTER-RELIGIOUS DIALOGUE IN THE HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTES: A COMPARATIVE STUDY OF
DIALOGUE BETWEEN
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY
AND SAENGTHAM COLLEGE**

PHRAMAHA THONGPOOL KULWONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(COMPARATIVE RELIGION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2006

ISBN 974-04-7494-2

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

สานเสวนาทางศาสนาในสถาบันการศึกษาสาขาระดับอุดมศึกษา : ศึกษาเปรียบเทียบสานเสวนา
ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับวิทยาลัยแสงธรรม (INTER-RELIGIOUS
DIALOGUE IN THE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTES: A COMPARATIVE
STUDY OF DIALOGUE BETWEEN MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA
UNIVERSITY AND SAENGTHAM COLLEGE)

พระมหาทองพูล กุลวงษ์ 4637713 SHCR/M

ศศ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปาริชาด สุวรรณบุบผา, Ph.D., พระมหาเจิม สุวโจ,
บาทหลวงชูศักดิ์ สิริสุทธิ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องสานเสวนาในพระพุทธศาสนา
และคริสต์ศาสนา จากคัมภีร์และเอกสารที่เกี่ยวข้องของทั้งสองศาสนา รวมทั้งศึกษาแนวความคิดเรื่องสานเสวนา
ของผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและวิทยาลัยแสงธรรม โดยการ
สัมภาษณ์ฝ่ายละ ๑๒ ท่าน รวม ๒๔ ท่าน ใน ๑ ประเด็นคือ ๑. ทฤษฎีสานเสวนา ๒. สานเสวนาใน
สถาบันการศึกษา ๓. ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงการจัดการสานเสวนา

ผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่า ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนามีท่าทีทั้ง ๓ คือ แบบ
Exclusivism แบบ Inclusivism และแบบ Pluralism ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ท่าทีแบบ Exclusivism และ Inclusivism
มีไว้เพื่อสอนศาสนา ส่วนท่าทีแบบ Pluralism มีไว้เพื่อสานเสวนาหรือปฏิสัมพันธ์กับศาสนาอื่น ในพระคัมภีร์
ของพระพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนาปรากฏการสานเสวนาของพระศาสดากับศาสนิกอื่นอยู่หลายแห่ง แต่จาก
ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ผลการวิจัยภาคสนามพบว่า ผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยและวิทยาลัยแสงธรรมเห็นด้วยกับทฤษฎีสานเสวนา โดยเห็นว่าสานเสวนาเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดสันติ
ขึ้นในโลกได้ แต่ไม่เห็นด้วยกับการข้ามวัฒนธรรมเพื่อไปศึกษาศาสนาอื่นเพราะเห็นว่าเป็นการแสวงหา
สานเสวนาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นทางการมากเกินไปทำให้นักศึกษาไม่มีส่วนร่วม
ในการสานเสวนา ส่วนในวิทยาลัยแสงธรรม สานเสวนามีลักษณะเป็นกลุ่มเล็กและนักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่าง
ทั่วถึง แต่ยังมีการจัดสานเสวนาน้อย ส่วนปัญหาที่ทำให้สานเสวนาไม่เกิดขึ้น ทั้งสองสถาบันมีความเห็นตรงกันว่า
เกิดจากการไม่เปิดใจกว้างและความไม่จริงใจ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้มี
ความคุ้นเคยและเป็นมิตรซึ่งจะนำไปสู่การสานเสวนาที่ดีและมีประสิทธิภาพได้

๑๕๒ หน้า. ISBN 974-04-7494-2

**INTER-RELIGIOUS DIALOGUE IN THE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTES:
A COMPARATIVE STUDY OF DIALOGUE BETWEEN
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY
AND SAENGTHAM COLLEGE**

PHRAMAHA THONGPOOL KULWONG 4637713 SHCR/M

M.A. (COMPARATIVE RELIGION)

THESIS ADVISORS: PARICHARD SUWANBUBBHA, Ph.D.,

PHRAMAHA JERM SUVACO, FR. JOSEPH CHUSAK SIRISUT

ABSTRACT

This research aims to study the doctrine of dialogue in Buddhism and Christianity from the texts of both religions. It includes opinions on dialogue held by the administrative staff, teaching staff and students from Mahachulalongkornrajavidyalaya University and Saengtham College obtained by interviewing 24 people (12 from each institute) about : 1) theory of the dialogue, 2) dialogue in religious educational institutes, and 3) problems and their solutions.

The findings show that there are three attitudes found in the texts of Buddhists and Christianity : Exclusivism, Inclusivism and Pluralism. It can be said that the Exclusivism and Inclusivism are for preaching, whereas Pluralism is for dialogue and relations with other religions. In the Buddhist texts and Christian gospels there was frequent dialogue between the Buddha and Jesus with other religious people. However, this finding is equally agreed and disagreed.

The field work findings show that that administrative staff, teaching staff and students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University and Saengtham College agree with theory of the dialogue in the sense that it will bring about peace in the world. They disagree with the passing over tradition as to learn other religions since it is merely a pretension. The dialogue in Mahachulalongkornrajavidyalaya is a bit too scholarly for the students to take part in. However, the dialogue in Saengtham College has been conducted in a small group so the students can equally take part in it. However, it has been conducted less. For the problem that obstructs the dialogue, both institutes share the same idea that the dialogue cannot be possible because of narrow-mindedness and non-sincerity. However, they can be changed by means of doing an activity together in order to be accustomed to each other and to raise friendship which lead to a good and effective dialogue.

**KEY WORDS : DIALOGUE / INTER-RELIGIOUS DIALOGUE / EXCLUSIVISM /
INCLUSIVISM / PLURALISM / CHRISTIANITY / BUDDHISM**

152 P. ISBN 974-04-7494-2